

Ett år som civilpolis i Östtimor

Magnus Pålsson arbetade från mars 2007 till februari 2008 som civilpolis i Östtimor. Han var en av fem svenska civilpoliser under denna period; nu är de fyra. Under halva tiden arbetade han i Dili och under den andra i Baucau. I Dili arbetade han först tre månader som livvakt inom UNPOL (United Nations Police) som har till uppgift att upprätthålla lag och ordning samt utbilda den inhemska poliskåren. Denna kår upphörde att fungera under oroligheterna 2006 varvid FN-poliser tog över dess uppgifter. Arbetet pågår för att bygga upp den inhemska polisen. FN har en viktig roll i Östtimor men det förekommer att FN-anställda har fel kompetens - många av dem är administratörer och kompetens är inte alltid det avgörande vid tjänsteställningar.

Från november 2007 arbetade Magnus med livvaktsskydd. Han arbetade tillsammans med och handledde utbildningen av tio personer samt 15 personer med ansvar för den fasta bevakningen runt parlamentet. Enligt Magnus behöver Östtimors poliskår mycket stöd: kunskapsnivån är låg och avrapporteringen efter utförda uppdrag är bristfällig. När det gäller brottsfall görs ej förhör samma dag av förövare och offer. Det är ont om motorfordon och poliserna bär ej enhetlig uniform. Poliskåren är toppstyrd och därmed administrativt tungrodd. Han berättade att det i Baucau fanns ett visst motstånd mot samarbete med FN-polisen. Den lokala polisen ville inte vara ute innan något hände medan Magnus uppfattning var att patrullering gav lokalkämdom.

Gängbråk och bränder

Vid ankomsten i mars 2007 var det mycket gängbråk och bränder. Rebelledaren Alfredo Reinado försvann då - under Magnus tjänstgöringstid var oklarheterna kring Reinado många. Det var i allmänhet lugnt under presidentvalet. Det framkom att våldet i landet är styrt och sanktionerat uppifrån. Uppgifter cirkulerar om att våldet kan vara betalt. Från och med i maj arbetade Magnus i Baucau, där läget var lugnt under parlamentsvalet. Efter regeringsbildningen i augusti blev det dock oroligt med bränder, slagsmål och rån under en-två veckor. Stenkastning förekom ofta.

När attackerna mot president José Ramos-Horta och premiärminister Xanana Gusmão ägde rum den 11 februari var Magnus i Australien. Vid hemkomsten en vecka senare var det färre människor på gatorna och det var fler poliser och militärer, men i övrigt var det lugnt. Syftet med attackerna är ett mysterium. Om det var fråga om en kupp, var den dömd att misslyckas på grund av de begränsade resurserna som gärningsmännen förfogade över. De skulle inte ha blivit accepterade vare

sig inom eller utanför landet, även om kuppen hade lyckats. Mera troligt var det fråga om ett kidnappningsförsök men det skulle knappast ha blivit godtaget på sikt.

Fattigt land

Fattigdomen är utbredd och arbetslösheten hög. Därför lever många på landsbygden av självhushåll. Under sommaren 2007 erbjöds människor arbete med att reparera vägar i Baucau under två veckor för två dollar per dag, något som många blev lockade av. Många människor vill att oljeintäkterna ska användas för att få i gång ekonomin.

Det finns 100.000 internflyktingar, varav 30.000 i Dili. Flyktingarna lever under svåra villkor. Befolkningarna i Östtimor och Indonesien är välvilligt inställda till varandra, även om ju många drabbades av den indonesiska ockupationen. Uppfattningen finns att den indonesiska ockupationen gav många människor utbildning och arbete. Under den portugisiska tiden däremot hade kolonialstyret bara gynnat en liten elit.

Frågestund

Magnus hade genomgått utbildning i Sverige före avresan men fick även utbildning på plats. Vid polisskolan i Östtimor bedrevs ingen grundutbildning medan Magnus var där men repetitionsutbildning och fortbildning genomfördes. I stället hade polisen utbildats under tidigare FN-missioner. Nu är 1,500 FN-poliser på plats i Östtimor. FN-missioner är i många länder ett karriärsteg för människor som deltar i dem. Arbetet är också ekonomiskt fördelaktigt. Omkring 40 länder deltar i FN-missionen i Östtimor. Datoriseringsgraden inom polisväsendet är låg.

Ett syfte med nedbränningarna av hus är att förstöra egendom. Ett annat är att tvinga iväg människor. Skjutvapen är inte så vanliga men slangbellor som man skjutet pilar med är vanliga. Det finns emellertid före detta gerillasoldater som har behållit sina vapen. Gängbråken kräver ofta dödsoffer. Brottsligheten yttrar sig även i rån och misshandel.

Eftersom inhemska entreprenörer saknas i Östtimor är bland annat kineser, australier, portugiser och singaporianer verksamma inom ekonomin och det finns utlandsägda affärer. Utlänningar är välkomna i Östtimor. Våldet i landet riktar sig mot den inhemska befolkningen. Det finns fortfarande östtimoresiska flyktingar i Västtimor, där prisnivån är lägre än i Östtimor.

Gabriel Jonsson

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Inga bearbetningar 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/> eller skicka ett brev till Creative Commons, 171 Second Street, Suite 300, San Francisco, California, 94105, USA.